

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

RPO-696969-II-721/12/JN

00-090 Warszawa Tel. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 22 827 64 53

Warszawa, 15. V. 2012

Pan

Jarosław Gowin

Minister Sprawiedliwości

Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

W dniu 1 stycznia 2012 r. weszła w życie ustawa z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy - kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 240, poz. 1431), która umożliwia przekazywanie, na wniosek skazanego, zgromadzonych środków, o których mowa w art. 126 kodeksu karnego wykonawczego (k.k.w.), m.in. na wybrany rachunek bankowy.

Zgodnie z art. 126 § 1 k.k.w. ze środków pieniężnych otrzymywanych przez skazanego, z wyjątkiem środków, o których mowa w art. 113 § 6 pkt 1-3, gromadzi się środki, przekazywane skazanemu w chwili zwolnienia z zakładu karnego, przeznaczone na przejazd do miejsca zamieszkania i na utrzymanie, do wysokości jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia pracowników; ze środków tych nie prowadzi się egzekucji i na wniosek skazanego można je przekazać na wybrany rachunek bankowy lub książeczkę oszczędnościową.

Znowelizowany przepis nie precyzuje pojęcia „wybrany rachunek bankowy”. Dyrektor Generalny Służby Więziennej, w piśmie z dnia 1 lutego 2012 r., skierowanym do dyrektorów okręgowych Służby Więziennej (BPR-023-8/12) wskazał, że cyt.: „<wybrany rachunek bankowy> należy rozumieć w ten sposób, że jest to rachunek, którego skazany jest właścicielem lub współwłaścicielem”. Innej wykładni tego zwrotu dokonał Sąd Okręgowy w P. III Wydział Karny Sekcja Penitencjarna (w sprawie sygn. akt ...), który uznał, że cyt.: „ustawodawca nie poczynił zastrzeżeń, o jaki chodzi rachunek bankowy, przyjęć zatem należy, że jest to rachunek bankowy wskazany

przez skazanego". W tym przypadku zgodnie z zarządzeniem sędziego środki, o których mowa, przelano na konto brata skazanego.

W ocenie Rzecznika, niedookreślenie pojęcia „wybrany rachunek bankowy” może zniweczyć cel gromadzenia przez skazanych przedmiotowych środków. Należy bowiem zauważyć, iż w myśl przywołanego przepisu, celem gromadzenia środków pieniężnych na tzw. żelaznej kasie jest zapewnienie skazanemu w chwili zwolnienia z zakładu karnego środków na przejazd do miejsca zamieszkania i na utrzymanie w czasie pierwszych dni po zwolnieniu. Jeśli skazany ma możliwość nieograniczonego wyboru rachunku bankowego, to przedmiotowe środki może przekazać innej osobie (np. koledze) i na dowolny cel, odmienny od określonego w analizowanym przepisie.

Opisane powyżej trudności dostrzegł także Centralny Zarząd Służby Więziennej. Niemniej jednak określone przez Dyrektora Generalnego wytyczne, dotyczące jednolitego sposobu postępowania w tej sprawie, również nie zapewniają należytego zabezpieczenia celu gromadzenia środków pieniężnych. Umożliwiają bowiem przedwczesną konsumpcję środków, przez samego skazanego lub osobę będącą współwłaścicielem wskazanego przez skazanego konta bankowego. W takiej sytuacji skazany w chwili zwolnienia z zakładu karnego nie będzie miał środków na utrzymanie, co z kolei spowoduje konieczność udzielenia mu wsparcia ze środków pomocy postpenitencjarnej.

Administracja zakładów karnych i aresztów śledczych jest nadal zobowiązana do przekazania skazanemu w chwili jego zwolnienia środków zgromadzonych w trybie art. 126 k.k.w. Tymczasem, osoby pozbawione wolności w pismach kierowanych do Biura Rzecznika wskazują że chcąc skorzystać z nowej możliwości gromadzenia tych środków, otrzymują od administracji informację, że w dniu zwolnienia środki przekazane na rachunek bankowy nie będą wypłacane w siedzibie jednostki penitencjarnej. Oznacza to, że skazany, dysponujący środkami na rachunku bankowym, nie będzie miał środków finansowych zapewniających mu możliwość dotarcia do banku, w celu ich wypłacenia. Taka sytuacja może mieć miejsce, gdy skazany będzie opuszczał zakład karny położony w miejscowości, w której brak jest przedstawicielstw bankowych.

Ponadto, wnioskodawcy w swoich pismach informują Rzecznika o kolejnym problemie związanym z wprowadzoną nowelizacją- tj. możliwości prowadzenia egzekucji

sądowej ze środków przekazanych na wybrany rachunek bankowy, którego skazany jest właścicielem lub współwłaścicielem, mimo że istnieje ich kodeksowa ochrona.

Mając powyższe na uwadze, dostrzegam pilną potrzebę dokonania zmiany treści omawianego przepisu w taki sposób, by zabezpieczał on realizację, ustawowego przeznaczenia środków, o których mowa.

Dlatego, na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o podjęcie inicjatywy ustawodawczej zmierzającej do takiej zmiany art. 126 k.k.w., która pozwoli uniknąć nieprawidłowości i problemów wskazanych w niniejszym piśmie.

Łeone wyney szombku
Jenue Jijoo